

Програм за финансирање ризика у случају елементарних непогода за Републику Србију

Увод

Поплаве које су се догодиле у Републици Србији у мају 2014. године, у размерама које нису забележене у последњих 120 година, угрозиле су животе, здравље и имовину више од 1,6 милиона људи (22 процента укупног становништва) у 38 општина у централној и западној Србији. Поплаве су угрозиле, а у великом обиму и уништиле, имовину веће вредности, чиме је био онемогућен рад привредних субјеката, школа и других образовних установа, здравствених установа, установа социјалне заштите и других субјеката на поплавленим подручјима, а нарочито је био угрожен несметан рад енергетског система Републике Србије. Штетне последице поплава су посебно биле видљиве у области пољопривредне производње (ратарство, сточарство), тако да су засађени пољопривредни производи у већем обиму уништени, а сточни фонд је у великој мери био угрожен, а у одређеном обиму и уништен. Наравно, неспорно је да је највећи губитак у поплавама представљао губитак људских живота, који се никаквим мерама не могу вратити. Поплаве и клизишта су однеле 51 жртву, од којих је 23 настрадало давлeњем. Отприлике 32 хиљаде људи је било евакуисано из својих домова, од којих је 25 хиљада из Обреновца. Преко 5 хиљада евакуисаних било је смештено у привремена склоништа и кампове које су организовали Влада и Црвени крст Србије.

Упоредо са предузимањем хитних мера са циљем отклањања непосредне опасности по животе и здравље људи и имовине веће вредности, Влада је покренула поступак процене настале штете, уз истовремено сагледавање и предлагање мера за опоравак и обнову поплавлених подручја, уз подршку Европске уније, Уједињених нација и Светске банке. Према резултатима извршене процене, укупна штета од поплава у 24 општине погођене поплавом, које су изабране за процену, износила је 1.525 милиона евра, од којих 885 милиона евра (57% укупне штете) представља вредност уништене материјалне имовине, док се 640 милиона евра (43% укупне штете) односи на губитке у производњи. Када се узму у обзир и преостале општине, што значи свих 38 општина погођених поплавама, укупна штета од поплава износила је 1,7 милијарди евра или 4,8 посто БДП-а. Најугроженији сектор био је рударско-енергетски (32% од укупне штете), а следе стамбени, пољопривредни и трговински сектор (око 15% по сектору од укупне штете).

Инфраструктура за заштиту од поплава је такође знатно оштећена у мају 2014, што је земљу учинило угроженијом од будућих поплава. Поплаве су оштетиле велике делове инфраструктуре за заштиту од поплава (углавном насипе), који су попустили или зато што их је вода прелила, или због тога што је дошло до подземне ерозије њихових темеља. Велика брзина поплавног таласа и велика запремина седимената које је вода носила (понекад је вода ваљала читаве велике стене) изазвали су озбиљну ерозију речних обала и речних корита, и чак оштетили заштиту на речним обалама. Последица овога јесте то да је укупно 45,6 километара речних обала и корита било оштећено. У неким случајевима, речно корито се проширило са 50 на преко 300 метара, оштећујући општинску инфраструктуру која се нашла у близини (путеве, водоводне системе, каблове). Инфраструктура за дренажу је такође била оштећена.

Непосредна последица поплава, због прекида рада у производним активностима, јесте привремени губитак посла, односно запослења, за око 51.800 лица, тако да су приходи у домаћинствима тих лица у значајној мери опали. Процењује се да је после поплава 125 хиљада грађана пало испод границе сиромаштва, што је резултирало порастом сиромаштва од готово 7 процената у односу на ниво претходне године. Ови негативни утицаји на животни стандард и запосленост били су израженији међу угроженим групама становништва, као и међу руралним становништвом (стопа сиромаштва у руралним областима у Србији износи 9,4 посто, што је

чини двоструко већом од стопе сиромаштва у урбаним областима). У септембру месецу 2014. године, само четири месеца после мајских поплава, источни део Србије (три општине Борског округа), погођен је елементарном непогодом. Велике бујичне поплаве, које су покренуле многа клизишта, имале су за последицу ванредну ситуацију у том делу Србије.

Један од главних изазова са којим се земља суочила након самог догађаја је било хитно обезбеђивање потребних финансијских средстава. Према подацима Народне банке Србије, укупан износ захтева за исплату осигурања након поплава био је само 38,8 милиона евра (што је мање од 2,5% укупне штете и губитака). Од свих захтева, до 31. децембра 2014, осигуравајућа друштва су исплатила само 16,9 милиона евра.

До поплава ових размера, Србија се ослањала на буџетска средства за финансирање обнове и реконструкције након елементарних непогода. Међутим, због размера елементарне непогоде која се догодила овакав приступ није био могућ због недостајања адекватних средстава за обнову. Недостајућа средства су била процењена на 1,35 милијарди евра, док је Србија забележила пад БДП-а од 1,8 посто (уместо раста од 0,5 посто). Након процене штете и губитака, у складу са међународном методологијом за процену штете (*Post Disaster Need Assessment - PDNA*) Европска комисија је у јулу 2014. године организовала донаторску конференцију за подршку Србији и Босни и Херцеговини у њиховим напорима за обнову поплавлених подручја. За Србију је на овој конференцији прикупљено више од 460 милиона евра, од чега 227,5 милиона евра кроз међународне позајмице, док се на донације односило 235 милиона евра. Узимајући у обзир и остале видове финансирања као што су буџетска средства (4,2 милиона евра), донације појединаца (41,6 милиона евра) и приватне фондације (9 милиона евра), долазимо до податка о недостајућим финансијским средствима од преко 830 милиона евра.

Поред недостајућих средстава за обнову, Република Србија није имала адекватан правни ни институциони механизам за процес обнове, те је у ту сврху у мају 2014. године основана Канцеларија за помоћ и обнову поплавлених подручја као служба Владе РС задужена да координира рад владиних тела, донатора, кредитора и других заинтересованих страна у пружању помоћи погођеном становништву и обнови земље.

Донет је Закон о отклањању последица поплава у Републици Србији („Службени гласник РС“ бр. 75/14, 64/15 и 68/15 – др. закон) као посебан закон којим је регулисан процес обнове након поплава у 2014 години са роком важења од годину дана, а по престанку важности овог закона донет је Закон о обнови након елементарне и друге непогоде („Службени гласник РС“ број 112/15), као системски закон, чиме је процес обнове након елементарне и друге непогоде правно и институционално дефинисан.

У складу са наведеним, само седам месеци након поплава које су се десиле маја 2014. године, Влада Републике Србије донела је Национални програм управљања ризиком од елементарних непогода са циљем да се обезбеди општи оквир за израду свеобухватног програма заштите од елементарних непогода, као и за координацију, усмеравање фондова и спровођење активности везаних за смањење ризика, као и управљање истим. Канцеларија за управљање јавним улагањима задужена је за координацију спровођења активности из Националног програма а које се односе на побољшање постојећих система за управљање ризицима од непогода кроз широк спектар активности и мера од традиционалног смањења ризика кроз структурне мере у пројектовању, као што су системи заштите од поплава, до побољшања спремности кроз неструктурне мере, као што су просторно планирање базирано на познавању ризика, побољшане временске прогнозе и системи раног упозоравања упозоравање, као и решења за финансирање управљања ризицима и осигурања.

Ризици осталих елементарних непогода којима је изложена Република Србија и њихово дејство у прошлости

Република Србија је, поред поплава, изложена и бројним другим елементарним непогодама, као што су суше, земљотреси, снежне олује, град, шумски пожари и клизишта.

Још један догађај из прошлости (поред поплава из 2014. године) који је проузроковао велике штете је земљотрес јачине 5,4 степена Рихтерове скале, који је погодио Краљево и околину у новембру 2010. године. Том приликом теже или лакше је оштећено око 16 хиљада кућа, 8.500 станова, 33 школе и више стотина привредних објеката. Земљотресом је било погођено око 80 хиљада грађана Краљева и околине. Две особе су погинуле, а око 200 људи је теже и лакше повређено. Укупна процењена штета на стамбеним објектима је износила око 2,5 милијарди динара, од чега је Влада обезбедила око 2,3 милијарде динара за санацију постојећих и изградњу нових стамбених објеката. И у случају овог земљотреса већински део средстава обезбеђен је из републичког буџета, док је око десетак посто средстава прикупљено од стране различитих донатора, јавних и приватних предузећа, удружења, амбасада и сл.

Поред поплава и земљотреса, велика опасност становништву Србије прети и од клизишта и суша. Процењено је да је 30 посто територије републике Србије изложено ризику од клизишта и одрона, док је годишња штета од суша процењена на 500 милиона америчких долара.

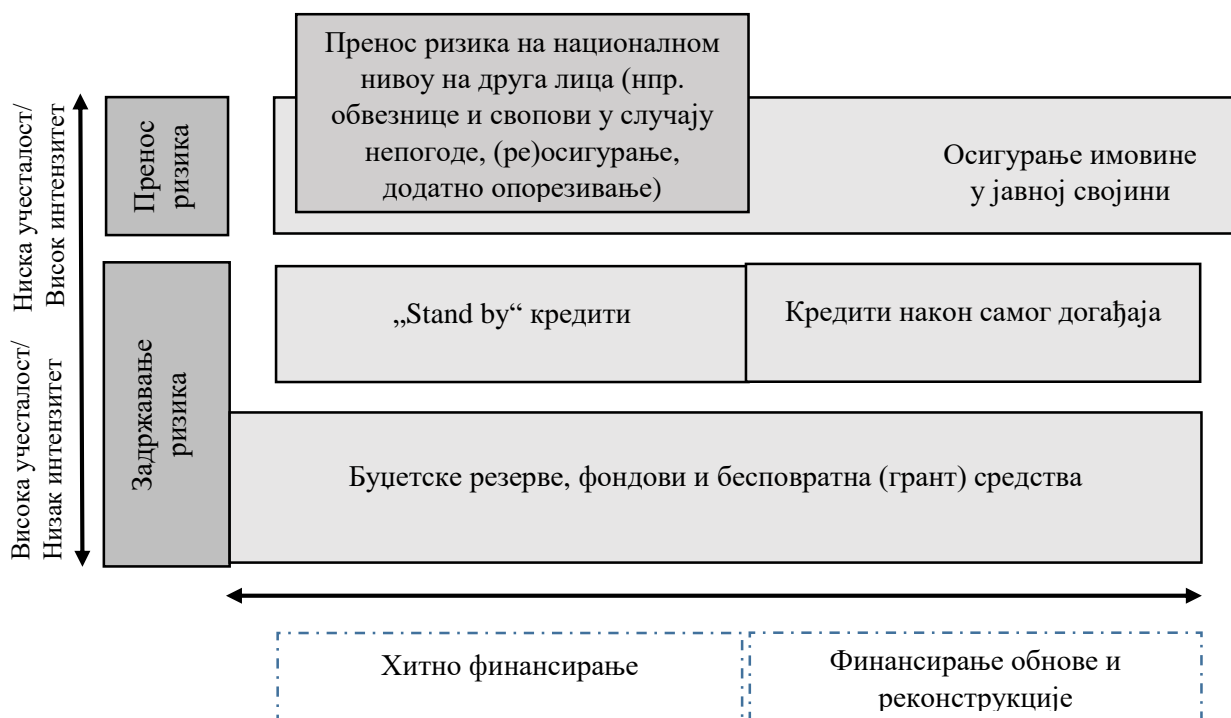
У Србији се, у складу са Националном стратегијом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, опажа тренд раста броја елементарних непогода. У периоду 1900-1940. година, сваких десет година догађало се у просеку по 100 елементарних непогода, 1960-1970. година било их је 650, а 1980-1990. година чак 2000, док је у десетогодишњем периоду 1990-2000. година број непогода порастао на 2.800. Тренд показује да се број ванредних и опасних ситуација из године у годину повећава, па су последњих година економски трошкови утростручени.

Расположиви инструменти финансирања ризика од елементарних непогода

Из разлога великог броја потенцијалних елементарних непогода са којима се суочава Република Србија и њиховог финансијског утицаја на буџет у прошлости, први пут се доноси један програмски документ као што је Програм финансирања ризика од елементарних непогода. Овај програм би требало да помогне да Влада, привреда и становништво имају приступ финансијској заштити, попут одговарајућих буџетских резерви и решења за трансфер ризика, укључујући и осигурање.

У циљу ефикаснијег финансирања трошкова насталих због елементарних непогода, Министарство финансија предлаже комбинацију различитих финансијских инструмената. Овакво раслојавање ризика има за циљ смањење трошкова финансирања и оптимизацију времена финансирања, што осигурава да се прво користе бесповратна (грант) средства и јефтинији извори финансирања, док би се најскупљи инструменти користили само у изузетним околностима. Иако највећи значај и даље имају буџетска средства, нарочито код непогода слабијег интензитета и мањег нивоа проузроковане штете, све већи значај добијају и остали извори финансирања, посебно „stand by“ кредити. У будућности ће се посебна пажња посветити промоцији инструмената преноса ризика, пре свега осигурања и реосигурања имовине.

Дијаграм раслојавања ризика и доступни инструменти финансирања:

Различити извори који су у овом тренутку идентификовани за јачање отпорности, а представљају бесповратна (грант) средства и за која Република Србија може да аплицира јесу:

- Мулти-донаторски фонд (Multi-Donor Trust Fund - MDTF) - MDTF који представља основни фонд базе за Национални програм управљања ризиком од елементарних непогода. Развија се кроз Глобални фонд за умањење елементарних непогода и опоравак (Global Facility for Disaster Reduction and Recovery – GFDRR). Фондови MDTF ће се каналити кроз посебан оквир за Србију унутар Друге дирекције за смањење ризика (Track II for Risk Reduction).

- Претприступни фонд за помоћ Европске уније 2014. (European Union EU Instrument for Pre-Accession Assistance)
- Програм урбаног партнерства Аустрије и Светске банке (World Bank – Austria Urban Partnership Program) – који има за циљ оснаживање капацитета локалних власти у југоисточној Европи.
- Програм Уједињених нација за развој (United Nations Development Program (УНДП))

Програмски приоритети у управљању ризиком од елементарних непогода

Историјски гледано, Република Србија је, како на националном тако и на локалном нивоу, увек била финансијски изложена ризику елементарних непогода. Та изложеност се манифестује у непланираним и често значајним буџетским издацима узрокованим реаговањем на ванредне ситуације, поновним успостављањем јавних услуга и исплатом финансијске помоћи власницима стамбених објеката након елементарних непогода. С обзиром на ограничена буџетска средства државе и повећану учесталост и интензитет елементарних непогода, оваква пракса финансирања штетних последица непогода више није одржива.

Влада Републике Србије је идентификовала три развојна циља у управљању финансијским ефектима који настају као последица елементарних непогода:

1. Одржавање фискалне стабилности на националном нивоу, која би допринела стварању услова за подршку захтевима дугорочне рехабилитације и обнове;
2. Развијање одрживих механизма финансијске заштите за јединице локалне самоуправе и
3. Смањење утицаја на најсиромашнији и најугроженији део популације, спречавајући њихово даље сиромашење.

Узимајући у обзир наведене развојне циљеве Владе Републике Србије можемо дефинисати општи циљ Програма на следећи начин: **Развој одрживог система финансирања управљања ризиком од елементарних непогода уз смањење учешћа буџетских издатака у укупним расходима узрокованим елементарним непогодама.**

У складу са развојним циљевима и општим циљем, предлажу се три посебна циља у односу на нивое примене Програма:

1. *Национални ниво*: Унапредити финансирање у хитним ситуацијама одмах након елементарних непогода, финансирање опоравка и обнове погођених подручја;
2. *Локални ниво*: Обезбедити финансијске инструменте и адекватна средства локалним самоуправама за обнову и реконструкцију одмах након елементарних непогода;
3. *Индивидуални ниво*: Помоћи угроженим домаћинствима, као и власницима малих и средњих предузећа, да обнове своју имовину, кроз приступ адекватним инструментима преноса ризика и директне помоћи.

Сваки од наведених посебних циљева има своје мере и активности које су прецизиране Акционим планом за имплементацију Програма финансирања ризика од елементарних непогода, а који је саставни део овог документа.

Посебан циљ 1: Национални ниво

Унапредити финансирање у хитним ситуацијама одмах након елементарних непогода, финансирање опоравка и обнове погођених подручја

Након елементарне непогоде, важно је обезбедити средства како на кратак, тако и на средњи рок. Приступ тренутно ликвидним средствима од кључног је значаја како би се подржале

хуманитарне активности и активности за рани опоравак, док финансирање отклањања последица елементарних непогода започиње неколико месеци касније, дајући на тај начин времена влади да мобилише потребне ресурсе.

Ради унапређења будућег финансирања последица елементарних непогода, потреба обнове и реконструкције, идентификовани су следећи кључни кораци:

- **Квантификација и јасно сагледавање потенцијалних обавеза са којима се Влада суочава.** Идентификација и квантификовање потенцијалних обавеза државе у вези са будућим елементарним непогодама је важна због сагледавања износа укупних трошкова које ће Влада преузети на себе. Ово захтева анализу политика и правног оквира, као и прикупљање и развијање информација везаних за ризик. Потребно је направити преглед историјских трошкова у вези са елементарним непогодама, чији би се подаци затим користили за процену будућих трошкова по овом основу;
- **Прибављање „stand by“ кредитних линија за заштиту од елементарних непогода.** „Stand by“ кредити који постају доступни у случају наступања штетног догађаја могу бити ефикасан инструмент у ситуацијама када последице дејства непогоде превазилазе обезбеђена средства у буџету за покриће штета од елементарних непогода. Унапред договорени услови, цена финансирања као и правовремена расположивост средстава чине ове кредите исплативим. У случају Србије, овај инструмент би требало да буде од огромног значаја у будућности, посебно имајући у виду ограничења доступних средстава опредељених у буџету за финансирање отклањања последица елементарних непогода. Републички буџет за 2017. годину садржи следеће изворе финансирања у случају елементарних непогода:

1. Средства за накнаду штете проузроковане елементарним непогодама (рачун 484) у износу од 569 милиона динара;

2. Стална буџетска резерва у износу од 2 милиона динара, која се користи приликом отклањања последица ванредних околности;

3. Текућа буџетска резерва у износу од 2 милијарде динара која се користи за непланиране сврхе за које нису утврђене апропријације или за сврхе за које се покаже да опредељена средства нису била довољна;

4. Буџетска прерасподела (10% од сваке апропријације је доступно одмах).

Сва ова буџетска средства нису довољна у случају да се деси елементарна непогода великих размера (слична поплавама из 2014. године). То је разлог зашто је Влада Србије изразила интересовање за реализацију CAT DDO (Catastrophe Deferred Drawdown Option), инструмента који је развијен од стране Светске банке и који владама земаља нуди тренутни приступ ликвидним средствима кроз активну, али неискоришћену кредитну линију до тренутка наступања елементарне непогоде већих размера. Овај кредитни аранжман је у фази припреме и имплементиран је у буџет за 2017. годину као потенцијална обавеза у износу до 70 милиона америчких долара.

- **Размотрити увођење додатног опорезивања у случају елементарних непогода великих размера.** Када се деси елементарна непогода која превазилази капацитете постојећих извора финансирања, размотриће се могућност додатног опорезивања, како би се увећала средства потребна за финансирање настале штете и губитака.

Посебан циљ 2: Локални ниво

Обезбедити финансијске инструменте и адекватна средства локалним самоуправама за обнову и реконструкцију одмах након елементарних непогода

Након поплава из 2014. године главни инструменти за финансирање обнове су била средства пренета са националног нивоа која су прикупљена као међународна помоћ, донације и хитне

позајмице. Сви ови инструменти имају карактер *ex post* инструмената због чега је неопходно да локалне самоуправе унапред планирају финансијска средства у случају елементарних непогода, кроз побољшање приступа тренутно доступним ликвидним средствима као и дугорочним изворима финансирања који би се користили за реконструкцију оштећених објеката и инфраструктуре. План Министарства финансија у наредном периоду је да помогне локалним самоуправама како би побољшале своје финансијске могућности кроз:

- **Развој програма за финансирање ризика од елементарних непогода на нивоу локалних самоуправа** са циљем идентификације могућих решења (избора) за финансирање ризика и инструмената осигурања за јединице локалне самоуправе;
- **Развој производа осигурања прилагођених јединицама локалне самоуправе.** Влада и локалне самоуправе ће заједно са осигуравајућим компанијама радити на развоју производа осигурања и посебно дизајнираних финансијских инструмената заштите буџета (нпр. за случај уништења и оштећења објеката, земљишта, пољопривредних култура и сл.) за сваку локалну самоуправу у зависности од ризика којима је изложена.
- **Унапређење осигурања имовине у јавној својини.** Постојећа законска регулатива не захтева обавезно осигурање имовине у јавној својини. Како би се смањило ризик и омогућио његов пренос са локалних самоуправа и републике на осигуравајуће и реосигуравајуће компаније, у наредном периоду ће се радити на промовисању значаја осигурања и размотрити могућност увођења обавезног осигурања имовине у јавној својини.

Посебан циљ 3: Индивидуални ниво

Помоћи угроженим домаћинствима, као и власницима малих и средњих предузећа, да обнове своју имовину, кроз приступ адекватним инструментима преноса ризика и директне помоћи

- **Идентификовати и дати приоритет најугроженијем делу становништва након елементарне непогоде.** Најсиромашнији део становништва није у могућности да себи приушти полису осигурања имовине. Из тог разлога је неопходно да Влада Србије један део ризика сноси самостално. У случају наступања елементарне непогоде великих размера потребно је, коришћењем постојећих критеријума, идентификовати најсиромашнији слој становништва који је погођен елементарном непогодом и обезбедити му приоритет у финансирању обнове објеката након штетних догађаја кроз директну финансијску помоћ државе.
- **Развој тржишта осигурања имовине у приватној својини од ризика елементарних непогода.** Влада треба да има значајну улогу и у подршци развоју домаћег тржишта осигурања имовине у приватној својини у случају елементарних непогода кроз блиску сарадњу са осигуравајућим и реосигуравајућим компанијама. Ово подразумева унапређење политика и регулаторних одлука у циљу подстицања и промоције осигурања имовине у приватној својини.
- **Испитати могућност увођења обавезног осигурања имовине у приватној својини у појединим случајевима.** Пошто још увек не постоје адекватни услови за увођење обавезног осигурања имовине од елементарних непогода у угроженим подручјима, у првој фази ће се размотрити увођење обавезног осигурања за куповину објеката у зонама повећаног ризика од елементарних непогода. У том случају, ако се објекат налазио у зони повећаног ризика, неопходно је да нови власник има полису осигурања за случајеве елементарних непогода, независно од метода плаћања (готовина или кредит).

Праћење и евалуација програма за финансирање ризика од елементарних непогода

За координацију примене, праћење напретка и координацију извештавања о постигнутим резултатима у примени програма надлежно је Министарство финансија. Праћење напретка у примени програма ће се вршити периодично на основу напретка у реализацији утврђених активности, а на основу годишњих извештаја које доставља надлежна и партнерске институције. Извештаји се припремају на основу процесних индикатора дефинисаних приликом оперативног планирања активности за достизање утврђених резултата, на сваких дванаест месеци. Форму извештаја припрема Министарство финансија како би сви били једнообразни. На основу достављених појединачних извештаја Министарство финансија припрема јединствен годишњи извештај о спроведеним активностима и напретку у реализацији годишњих планова.

Годишњи извештај о реализацији активности у акционом плану се достављају свим надлежним и партнерским институцијама и представљају основ за уношење измена приликом наредног циклуса планирања активности и потребних финансијских средстава. Годишњи извештај о постигнутим резултатима и степену достизања циљева, доставља се Влади на усвајање.

Евалуација/оцењивање програма служи да се дође до закључка до које мере су остварени постављени циљеви, колика је била ефикасност у његовој примени и колико су утврђене мере и активности биле ефективне у достизању постављених циљева. Прва евалуација програма се планира најкасније за почетак 2018. године, и представљаће средњорочну евалуацију. У складу са оценом о напретку и препорукама датим након евалуације, могућа је израда ревизије програма у циљу његовог побољшања како би се достигли утврђени циљеви.

Акциони план за имплементацију програма финансирања ризика од елементарних непогода

Опис активности	Одговорна/е институција/е	Партнерска/е институција/е	Рок за реализацију	Средства буџета	Остала средства	Показатељи излазног резултата
Општи циљ: Развој одрживог система финансирања управљања ризиком од елементарних непогода уз смањење учешћа буџетских издатака у укупним расходима узрокованим елементарним непогодама						
Посебан циљ 1: Унапредити хитно финансирање одмах након непогода, финансирање обнове и опоравка погођених подручја						
<i>Мера 1.1: Имплементација у републички буџет „stand by“ кредитне линије Светске банке (CAT DDO)</i>						
Завршити преговоре са Светском банком ради имплементације „stand by“ кредита у случају елементарних непогода великих размера, како би овај инструмент био на располагању већ у фискалној 2017. години	Министарство финансија, Канцеларија за управљање јавним улагањима	Светска банка	2017. година	/	70.000.000 УСД	Преговори завршени потписивањем Споразума о зајму, средства су на располагању већ у 2017. години, након потврђивања Споразума о зајму у Народној скупштини и испуњења предуслова за коришћење средстава
<i>Мера 1.2: Квантификација и јасно сагледавање потенцијалних обавеза са којима се Влада суочава, кроз креирање прегледа историјских трошкова у вези са елементарним непогодама</i>						
Прикупити податке од свих релевантних институција везано за историјске трошкове проузроковане елементарним непогодама, ради прављења јединствене базе података која би се користила у будућности за прорачун потенцијалних трошкова елементарних непогода	Министарство финансија, Канцеларија за управљање јавним улагањима	Светска банка	2018. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Израђена база података за претходних 10 година, са износима по врстама елементарних непогода у свакој години

<i>Мера 1.3: Сагледати правни и институционални оквир Републике Србије како би се промовисала фискална и економска отпорност на елементарне непогоде</i>						
Израдити анализу правних и институционалних аспеката који регулишу мобилизацију ресурса (задржавање и пренос ризика) и правног и политичког оквира који прописују потенцијалне обавезе Владе (на националном и локалном нивоу) у случају елементарних непогода	Канцеларија за управљање јавним улагањима	Светска банка	Април 2017.	/	5.000 УСД	Израђена анализа правног и институционалног оквира за мобилизацију ресурса и правног и политичког оквира потенцијалних обавеза Владе у случају елементарних непогода
<i>Мера 1.4: Успоставити јединицу за фискалне ризике у оквиру Министарства финансија</i>						
У оквиру Министарства финансија формирати јединицу за фискалне ризике, чији би се један део посебно бавио прорачуном ризика и потенцијалних ефеката наступања елементарних непогода	Министарство финансија	Светска банка	1. квартал 2018.	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Јединица је формирана и опремљена одговарајућим кадровима
<i>Мера 1.5: Анализа потенцијалних ефеката увођења додатног опорезивања када су сва остала расположива средства искоришћена</i>						
Израдити анализу оправданости увођења додатног опорезивања у случају елементарних непогода великих размера, на бази искуства са расписивањем обавезног доприноса у прошлости за обнову појединих подручја. Овако добијене резултате упоредити са резултатима анализе увођења обавезног осигурања имовине у јавној и приватној својини и	Министарство финансија	/	2018. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Израђена анализа оправданости увођења додатног опорезивања са конкретним предлозима

проценити која од опција би била исплативија						
<i>Мера 1.6: Краирати јасна правила и смернице за финансирање последица елементарних непогода приликом коришћења буџетских средстава</i>						
Развити јасне смернице за реалокацију буџетских средстава након штетних догађаја и унапредити транспарентност буџетских расхода у случају елементарних непогода	Министарство финансија	Светска банка, кроз техничку подршку	2018. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Корисници буџетских средстава за отклањање последица елементарних непогода објављују годишње извештаје о трошењу ових средстава (улагање у превентиву и реаговање на непогоде)
Посебан циљ 2: Обезбедити финансијске инструменте и адекватна средства локалним самоуправама за обнову и реконструкцију одмах након елементарних непогода						
<i>Мера 2.1: Дефинисање и развој програма за финансирање ризика од елементарних непогода на нивоу локалних самоуправа</i>						
Локалне самоуправе ће, у сарадњи са Министарством финансија, радити на формулисању и спровођењу локалних програма за финансирање ризика од елементарних непогода, полазећи од националног програма	Локалне самоуправе у сарадњи са Министарством финансија	Светска банка, кроз техничку подршку	2018. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Број локалних самоуправа које имају усвојене програме за финансирање ризика од елементарних непогода ПВ 2017: 0 ЦВ 2018: 5
<i>Мера 2.2: Развој производа осигурања и инструмената заштите буџета прилагођених јединицама локалне самоуправе како би им се обезбедила тренутна ликвидност након елементарних непогода</i>						
Локалне самоуправе, у сарадњи са ресорним министарствима и финансијским институцијама, ће радити на избору одговарајућих пакета осигурања или финансијских инструмената заштите буџета, који би били најпогоднији за сваку јединицу, у	Локалне самоуправе, Канцеларија за управљање јавним улагањима, Министарство финансија,	/	2019. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Број ЈЛС које имају финансијски инструмент/полису осигурања заштите буџета од елементарних и других непогода ПВ 2017: 1

зависности од врсте ризика којој је изложена	ресорна министарства					ЦВ 2019: 3
<i>Мера 2.3: Унапређење осигурања имовине у јавној својини</i>						
Радити у наредном периоду на промовисању значаја осигурања и размотрити могућност увођења обавезног осигурања имовине у јавној својини	Локалне самоуправе	Светска банка	2019. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	Пројекат ЈИЕ и Кавказ 2012. Еуропа Ре 200.000 ЕУР	Организовање кампања за промовисање осигурања од елементарних непогода на националном и локалном нивоу
Посебан циљ 3: Помоћи угроженим домаћинствима, као и власницима малих и средњих предузећа, да обнове своју имовину, кроз приступ адекватним инструментима трансфера ризика и директне помоћи						
<i>Мера 3.1: Поново размотрити висину и употребу средстава за ванредне ситуације</i>						
Израдити анализу о висини и довољности средстава предвиђених буџетом за умањење ефеката елементарних непогода	Министарство финансија, ресорна министарства	Светска банка, кроз техничку подршку	2019. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	/	Израђена анализа која би дала одговор на питање да ли су средства дефинисана буџетом довољна, у зависности од просечног годишњег издвајања за елементарне непогоде у претходном периоду.
<i>Мера 3.2: Ојачати улогу и заступљеност осигурања имовине у приватној својини од ризика елементарних непогода</i>						
Организовање кампања за промовисање осигурања од елементарних непогода и других опасности на националном и локалном нивоу	Министарство финансија, Канцеларија за управљање јавним улагањима	Светска банка, кроз техничку подршку	2020. година	У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ	Пројекат ЈИЕ и Кавказ 2012. Еуропа Ре 200.000 ЕУР	Процент грађана и објеката у приватној својини који су осигурани од елементарних непогода и других опасности ПВ 2014: 2,5% ЦВ 2020: 5%

Мера 3.3: Сагледати могућности за увођење обавезног осигурања имовине у приватној својини, у појединим случајевима, од последица елементарних непогода

<p>Размотрити могућност увођења обавезног осигурања имовине у приватној својини у појединим случајевима (приликом куповине објеката у зонама ризика од елементарних непогода), док би се у другој фази урадила компаративна анализа ефеката увођења обавезног осигурања свих објеката у зонама увећаног ризика и ефеката додатног опорезивања у случају елементарних непогода великих размера</p>	<p>Министарство финансија, локалне самоуправе</p>	<p>/</p>	<p>2019. година</p>	<p>У оквиру билансних могућности буџета РС, а у складу са лимитима МФ</p>	<p>/</p>	<p>Израђена компаративна анализа са користима и трошковима оба приступа (обавезно осигурање vs додатно опорезивање)</p>
---	---	----------	---------------------	---	----------	---